בס"ד

רח' הרב עוזיאל 41 ב"ב

יביע אומר

בראשות הרב יגאל כהן שליט"א

עלון מס': 360

פרשת ויקהל פקודי

מאמר השבוע

מאת ראש המוסדות הרה"ג יגאל כהן שליט"א

אֹפֶן הַבִּטָּחוֹן בַּה'
בְּעִנְיְנֵי הַדְּבָרִים הַקְּשׁוּרִים לְאִבְרֵי הָאָדָם

לְאַחַר שֶׁבֵּאַר לָנוּ 'רַבֵּנוּ בַּחְיֵי' אֶת הָאֹפֶן וְהַדֶּרֶךְ שֶׁיְּנַהֵג הָאָדָם בְּבִטָּחוֹן בַּה' בְּעִנְיָנִים הַקְּשׁוּרִים לְמִצְוֹות שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּגוּפוֹ בְּלִי אֲנָשִׁים אֲחֵרִים, כְּגוֹן שְׁמִירַת הַמִּצְוֹות וְהַהִמָּנְעוּת מֵעֲשִׂיַּת עֲבֵרוֹת, וְאֵיךְ שֶׁכָּל מַעֲשֶׂה מִצְוָה מֵרְכָּב מִשְׁלוֹשָׁה חֲלָקִים, וְהָאָדָם צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְהַנְהָגַת הַבּוֹרֵא בְּמַה שֶׁנּוֹגֵעַ לְעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה (הַחֵלֶק הָרְבִיעִי), מְבָאֵר לָנוּ אֶת הַחֵלֶק הַחֲמִישִׁי שֶׁהוּא בְּעִנְיְנֵי הַדְּבָרִים הַקְּשׁוּרִים לְחוֹבַת הָאֵבָרִים שֶׁל הָאָדָם בִּדְבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם תּוֹעֶלֶת אוֹ נֶזֶק לַאֲחֵרִים. וְכָעֵת מְבָאֵר לָנוּ 'רַבֵּנוּ בַּחְיֵי' כֵּיצַד צְרִיכָה לִהְיוֹת הַנְהָגַת הַבּוֹטֵחַ בַּה' יִתְבָּרַךְ בְּחֵלֶק זֶה.

מַעֲשֵׂי הַמִּצְוֹות צְרִיכִים לְהֵעָשׂוֹת לְלֹא פְּנִיּוֹת זָרוֹת

הַדְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם תּוֹעֶלֶת אוֹ נֶזֶק לַאֲחֵרִים רַבִּים הֵם, כְּגוֹן: נְתִינַת צְדָקָה וּמַעֲשֵׂר כְּסָפִים, לִמּוּד תּוֹרָה וּמִצְוֹות לַאֲחֵרִים, לְהַזְהִיר אֲחֵרִים מִמַּעֲשׂוֹת רַע, לְהַחְזִיר הַלָּוָאוֹת לְמִי שֶׁהוּא חַיָּב, לְהַסְתִּיר סוֹד כְּשֶׁצָּרִיךְ, לְדַבֵּר רַק דְּבָרִים טוֹבִים וּלְהִמָּנַע מִדִּבּוּר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לָשׁוֹן הָרָע, לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם אֲחֵרִים, לְכַבֵּד הוֹרִים, לְרַחֵם עַל עֲנִיִּים, וּלְקָרֵב אֶת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה בְּכָל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ הִיא שֶׁיַּעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם לְכְבוֹד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, לֹא בִּשְׁבִיל לְקַבֵּל כָּבוֹד מִבְּנֵי אָדָם אוֹ שֶׁיַּעֲשׂוּ לוֹ עֲבוּר כָּךְ טוֹבוֹת בַּחֲזָרָה וְשֶׁיִּתְפָּרְסֵם שְׁמוֹ בֵּין הַבְּרִיּוֹת, אֶלָּא יַעֲשֶׂה אוֹתָם רַק כְּדֵי לְהִתְקָרֵב אֶל ה' יִתְבָּרַךְ. וּבְכָל עֵת שֶׁיִּהְיֶה לוֹ הָאֶפְשָׁרוּת לְקַיֵּם אֶת אוֹתָן הַמִּצְוֹות יִשְׁתַּדֵּל לְקַיְּמָן בְּשִׂמְחָה.

הַשָּׂכָר עַל מַעֲשֶׂה טוֹב הַנַּעֲשֶׂה בְּסֵתֶר גָּדוֹל יוֹתֵר מֵהַנַּעֲשֶׂה בְּגָלוּי

וְכֵן יִזָּהֵר בְּכָל יְכָלְתּוֹ כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה אֶת הַמַּעֲשִׂים הָאֵלּוּ, שֶׁיַּסְתִּיר אֶת מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים מִבְּנֵי אָדָם אֲחֵרִים שֶׁאֵין צָרֵךְ שֶׁיֵּדְעוּ עֲלֵיהֶם. וְאוֹתָן הַפְּעֻלּוֹת שֶׁאֵין הוּא יָכוֹל לְהַסְתִּיר מִבְּנֵי אָדָם וְהוּא חוֹשֵׁשׁ פֶּן יָבוֹא לַעֲשׂוֹתָן מִתּוֹךְ פְּנִיָּה לְמִצְא חֵן בְּעֵינֵי בְּנֵי אָדָם, יִזְכֹּר אֶת הַכְּלָל שֶׁהִקְדִּימָנוּ לְעֵיל, שֶׁהַתּוֹעֶלֶת וְהַנֶּזֶק אֵינָם יְכוֹלִים לָבוֹא מֵהַבְּרוּאִים אֶלָּא בִּרְשׁוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וְאִם כֵּן הִשְׁתַּדְּלוּתוֹ לְמִצְא חֵן בְּעֵינֵי בְּנֵי אָדָם הִיא לְלֹא כָּל תּוֹעֶלֶת.

וְכַאֲשֶׁר הַבּוֹרֵא מַזְמִין לוֹ מְצוָה, יַחְשֹׁב בְּלִבּוֹ שֶׁהִיא טוֹבָה שֶׁהַבּוֹרֵא מֵיטִיב לוֹ בָּהּ. וְאַל יִשְׂמַח בְּמַה שֶׁבְּנֵי אָדָם מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ עָלֶיהָ, וְאַל יַחְפֹּץ שֶׁיְּכַבְּדוּהוּ בִּגְלָלָהּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא לְהִתְגָּאוּת בִּפְעֻלָּתוֹ, וְשֶׁלֹּא יְקַלְקֵל עַל יְדֵי כָּךְ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה וְאֶת הַכַּוָּנָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, כְּדֵי שֶׁפְּעֻלָּתוֹ לֹא תְּאַבֵּד אֶת עֶרְכָּהּ וְיַפְסִיד אֶת שְׂכָרוֹ.

מתוך ספרו של הרב יגאל כהן "שער הביטחון".

זמני השבת

הזמנים לפי לוח "אור החיים"

	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
כניסה:	17:33	17:31	17:32	17:32
יציאה:	18:25	18:22	18:23	18:24
ר"ת:	19:08	19:05	19:06	19:07

בירושלים: לנוהגים 40 דקות 17:13

- מאמר השבוע
- הנהגות מרן
- שאלות ותשובות
- דוד המלך
- לאשת חיל
- פנינים מהפרשה
- מוסר עם סיפור
- פניני הדף היומי
- שמירת הלשון

לעילוי נשמת
יוסף בן הסיבה ע"ה

ניתן לתרום להפצת העלון ולהקדיש לעילוי נשמת \ לברכה \ רפואה \ הצלחה בטל: 03-8000770
פרטי ח-ן לתרומות: בנק מרכנתיל 17 , סניף 732 חשבון 73443 ע"ש יביע אומר

אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה

נא לשמור על קדושת הגליון

שאלות ותשובות
מאת הרה"ג יגאל כהן שליט"א

שאלה: עד מתי אפשר לברך ברכת האילנות
תשובה: חז"ל אמרו היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוצאים פרחים מברך ברכת האילנות ולכתחילה יש לברך ברכה זאת בימי ניסן וזריזין מקדימין למצות ויברך מיד בתחילת החודש ומכל מקום מי ששכח לברך דעת הרבה מהפוסקים שרשאי לברך אף בחודש אייר ומה שאמרו ימי ניסן לאו דוקא אלא הוא הדין בימי אדר או אייר כל זמן שהאילנות עדיין הם בפריחתם ולא גדלו פירותיהם ולכן באופן ששכח וכן"ל יסמוך על דברי הפוסקים הנ"ל [גמ' ר"ה יא ע"א שו"ע סי' רכו חזו"ע פסח עמ' כה]

שאלה : אין לנו נר לבדיקת חמץ האם אפשר להשתמש בנר של הבדלה
תשובה: נר של הבדלה נקרא בלשון חכמינו אבוקה כיון שאינו נר יחידי אלא שתי נרות או יותר קלועים זה בזה ונר אבוקה פסול לבדיקת חמץ כיון שהוא גדול יותר ואינו יכול להכניסו לחורים ולסדקים ולא בודק טוב ולכן במקרה שאין נר אפשר לבדוק גם לאור פנס כיס קטן שאפשר להכניסו לחורים ולסדקים [שו"ע סי' תלג ב]

שאלה: האם צריך לכבות את האור בזמן בדיקת חמץ
תשובה: אין צריך לכבות האור [חזו"ע עמ' מ]

שאלה : האם מותר להשתמש בפסח בכוסות זכוכית שכל השנה שותים בהם בירה?
תשובה: לדעת מרן השו"ע כלי זכוכית אינם בולעים כלל ולכן אם רוצה להשתמש בהם בפסח יכול לשטוף ולהדיח אותם ומותרים בשימוש ובני אשכנז מחמירים בזה ולא משתמשים בהם כלל [שו"ע סי' תנא סעיף כו וחזו"ע פסח עמ' קנב]

הנהגות מרן
רבנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

שאלת מדרגות

יש אנשים שבעוד הרב במדרגות שואלים אותו בהלכה, וכי כך שואלים? אין שואלים את הרב עד שישב ותתיישב דעתו עליו. אפילו הוא גדול ובקי בתורה יכול לטעות, הלא הוא בשר ודם. 'והמכשלה הזו תחת ידיך', אחר כך השואל יאמר "כך אמר לי הרב" והדברים אינם נכונים.
אפילו אם הרב גדול שבגדולים, כשהוא הולך וכולם דוחקים אותו אינו יכול לענות כהלכה. לכן יחכו להזדמנות שיהיה אפשר לשואלו.
וכן אין שואלים יותר משלש שאלות בכל השיעור. יבחר את שלשת השאלות החשובות ביותר וישאל את הרב, כיון שהרב אינו מורה פרטי שלו, וכי זהו ליל הסדר ששואלים מה נשתנה... די בשלש שאלות לכל היותר, כדי שגם אחרים יוכלו לשאול. כשמסתיים השיעור יכול הרב להקדיש עשר דקות לשאלות, וכל הרוצה יכול לשאול באותו ענין בלבד לא יותר משלש שאלות לאחד.
והדרך הטובה והישרה יותר, שכל אחד ישתדל ויעמול בעצמו שמא ימצא פיתרון, ואפילו אם יגש לשאול, תהיה שאלתו "שאלת חכם חצי תשובה", לא כשאלת הבן התם רק "מה זאת", אלא ינמק את שאלתו. וכך גם יפתח פתח לרב שידע להשיבו כדת.
אך גם הרב שיכול להקדיש פרק זמן לשאלות, זהו יתכן ברב שמלמד שלש וארבע שעות בכל יום, אך כשהשיעור פעם בשבוע ויש לרב רק שעה וחצי לומר דברים כלליים, אינו יכול להתפנות להשיב לשאלות ותשובות, שאם לא כן אין לדבר סוף. הרב יסביר את הדברים שכולם ישמעו וידעו את ההלכה, ואם יש שאלות - לא חסרים רבנים אחרים, בשיעור קצר כזה יכול שואל אחד להפריע לכל הנמצאים ומוטב שישאל רבנים אחרים **(מדברי מרן זצ"ל שהובאו במעדני המלך ח"ג).**

דוד המלך
מאת הרב אליהו עמר שליט"א

המלך דוד
מתחדשים ומתקדשים

במאמרים הקודמים בארנו כיצד בחן דוד המלך מה יחסו של שאול אליו במהלך סעודת ראש חודש והחרבנו על מעלת ראש חודש ועל כך שהוא מסוגל לכפרת עוונות. ונשאלת השאלה, מדוע ראש חודש מסוגל לכפר על עוונותינו? וביאר רבי צדוק הכהן מלובלין ('פרי צדיק' בראשית, לראש חודש כסלו), שראש חודש הוא יום של התחדשות, וכשם שהלבנה מתחילה לחדש את אורה, כך אנחנו יכולים להתחדש בקדושה וטהרה, ומשום כך ראש חודש הוא זמן שמסוגל לתקן פגמים של מחשבות לא טובות, ולהתחדש עם מחשבות חיוביות, כשם שהפגם של הלבנה היה במחשבה, שהרי טענתה היתה נכונה ורק מחשבתה היתה מחשבת קנאה, וכעת כשפייס הקדוש ברוך הוא את הלבנה ביום ראש חודש, ניתן לנו ביום זה כוח מיוחד לתקן דברים שקשורים למחשבה. מטעם זה אנו אומרים בתפילת מוסף של ראש חודש 'קדושת כתר', לרמז שבראש חודש ניתן להגיע עד למקום ה'כתר', שהוא מסמל מבחינה רוחנית את עולם המחשבה.

לקדש את החומר

לאחר שהרחבנו לבאר את מעלת ראש חודש, שהוא יום שבו ניכר ביותר עונשה של הלבנה, כיון שאינה מאירה כלל, וזהו יום כפרה והתחדשות לעם ישראל, ובפרט בענייני המחשבה, נשוב לשאלות שבהן פתחנו את המאמר, מדוע שאול המלך ערך סעודת ראש חודש? ומדוע החליט דוד לבחון את יחסיו מול שאול, דווקא ביום ראש חודש?
וביאר רבי צדוק ('פרי צדיק' בראשית, לראש חודש כסלו), שאול המלך היה 'מרכבה לשכינה', כי מלך ישראל הוא מקום להשראת השכינה, וביום זה יש מחילת עוונות והתחדשות של טהרה, וכמלך ישראל חש זאת בעוצמה רבה יותר, ולכן ערך סעודה בראש חודש כדי לציין בכך את השמחה, על מחילת העוונות והתחדשות הקדושה בעולם.
ומדוע בחר שאול המלך לציין את התחדשות הקדושה דווקא על ידי סעודה, שזה דבר חומרי, ולא ביום צום שבו מתעלים מעל החומריות? הביאור לכך נמצא בדברי האריז"ל (שער המצוות פרשת עקב, כוונות האכילה), שמבאר שעיקר תפקידו של האדם הוא לרומם את החומר ולקדש אותו, מסיבה זו אנו אוכלים את כל המזון מהטבע, דומם (מים), צומח (ירק), וחי (בעלי חיים), כי תפקידו של האדם הוא לרומם את בריאה, ופעולה זו מתבצעת על ידי שאנו מברכים על המזון ומקדשים אותו, ובכוונות נוספות שיש לבצע בעת אכילת המזון, ושאול המלך לגודל קדושתו הרגיש בקדושת יום ראש חודש, ובחר לקדש את הבריאה כולה יחד עימו.
וממנו למדו חכמי ישראל, שהיו עושים סעודת ראש חודש עבור העדים שבאו להעיד שראו את הלבנה (ראש השנה כג ע"ב), וכן מובא בגמרא (סנהדרין ע ע"א) שהיו עושים סעודות בעיבור החודש, וכשרבי יוחנן היה בא למחרת לבית המדרש היה טועם מן הפירורים שנשארו מסעודה זו, והיה מחשיב את קדושתם מאוד (ירושלמי סנהדרין פ"ח ה"ב). וכאשר חכמי ישראל היו מודיעים על ראש חודש היו מכריזים זאת בלשון קדושה 'מקודש, מקודש' (ראש השנה כד ע"א), כי כל מהותו של ראש חודש הוא הרגשת הקדושה המתחדשת בו.

הרמז לשאול המלך

דוד המלך בחר להינמנע מלהופיע בפני שאול דווקא ביום ראש חודש, כדי לרמז למלך שהלבנה איבדה את ערכה רק בגלל הקנאה, וכל המקנא בחברו מתמעט, ויעיד על כך יום ראש חודש שהוא יום כפרה למיעוט הלבנה, ואולי שאול יבין את הרמז שדוד לא מקנא במלכותו, וגם שאול לא יקנא בדוד, ויפסיק לרדוף אחריו בטענה שהוא חותר תחת שלטונו.

לקראת הפסח – חוברת חדשה
"אפיקומן", יחד עם הספר החדש
"מעבר לסגולה" על הזרע שמשון
– הגדה של פסח ושיר השירים.
ניתן להשיג באתר
"אופקים בוקס" או
ב-055-6725-138

קו לימוד לגברים
בספרו של
הרב יגאל כהן שליט"א
שיעור קצר של כ2-4 דקות
מידי יום
בטל: 077-4017828
שלוחה 52

לאשת החיל

אוהה מציאות, משקפיים אדרות

אז מה אתן אומרות? המצב קשה? מי ששומע חדשות מצליח להיות שמח? מי שמעורה במצב במדינה ובממשלה הוא אופטימי לחיים? האם הדברים שאת שומעת ביומיום מסוננים לפי מה שזה גורם לך לאחר מכן?
שימי לב, בכל פרט בחייך – מה גורם לך שמחה? מה גורם לך עצב? מה מדאיג אותך? והאם יש לך שליטה על זה? האם יש לנו את היכולת לשנות משהו במצב במדינה או בדאגות הפרטיות שלנו? האם השליטה בידיים שלנו?
אנחנו יכולות פיזית לדאוג לכך שלא יהיו עוד צרות בעם ישראל? אנחנו יכולות לוודא שהילדים שלנו יהיו בריאים ומאושרים כל ימיהם? אנחנו מבינות שכלום לא בידיים שלנו, אז למה הדאגות מצלקות את הפנים?
למה הלחץ והמתח שורר בכל פינה? קודם כל נדע, שלשמוע חדשות בצורה עקבית זה הגורם הראשון לדאגות ופחדים. ואין צורך להעמיס על הלב, לא נובעת מזה שום תועלת. הדבר היחיד שאת כן יכולה לעשות – זה לשנות את ההסתכלות שלך על אותם חיים. קרי, להתחזק באמונה. הדבר היחיד המשמח באמת הוא החיזוק באמונה.
אמונה זה עולם שלם, זה משהו גדול וקטן, אמורפי וברור, זה משנה חיים כפשוטו.
אמונה מלשון אימון, צריך להתאמן כל רגע להסתכל על החיים במשקפיים של אמונה. זה לא חד פעמי, שמעתי שיעור, קראתי מאמר וזהו אני מאמינה מהיום ואילך. הפוך, ככל שמתחזקים יותר, מגיעים יותר ניסיונות שמנסים בכל כוחם להפיל אותנו מהרעיון החדש, אבל זו החכמה, לעמוד איתנה מול כל הניסיונות ולהתחזק באמונה אמיתית. כנה ופשוטה.
כשאדם מאמין באמת, הוא שמח ללא תנאים. הוא יודע שהקב"ה שברא את כל הגלקסיות, ודואג לכל נמלה וחתולה שיהיה להן מה לאכול, הוא זה שדואג לכל פרט ופרט גדול כקטן בעולם כולו, ואצלך בפרט.
הוא זה שמשגיח עלינו בכל שניה ולא עוזב אותנו לרגע, הוא יודע הכי טוב. מי אנחנו בכלל? למה שנדאג? יש אבא, כל כך חכם, כל כך בעל ניסיון שאי אפשר לתאר את גודל חכמתו וגדולתו - והוא דואג לך! את מבינה? הוא יושב ורוקם את חייך בצורה הטובה ביותר שיש, אם היה טוב יותר הוא היה הראשון שעושה זאת בשבילך.. ומדוע? כי לא רק שהוא משגיח עלייך כל רגע, הוא גם האוהב הגדול ביותר שלך.. אין מישהו שאוהב אותך יותר ממנו בעולם כולו. גם אם לפעמים זה מסתתר באפלת החיים.
הוא דואג לילדים שלך, הוא שם לב לכל אחד שיוצא מפתח הבית לדרך.. הוא שומר עליו שלא ייפול וישבור את הרגל בהליכה, הוא דואג שחברים לא יעליבו אותו, הוא גם נותן לו את הכוחות בנפש לעמוד נגד חברה לא טובה, ואם הם כבר עושים דברים קצת לא טובים, הוא שומר עליו.. שלא יפגע.
העיניים שלנו לא נמצאות בכל מקום, אנחנו לא יודעות מה קורה מעבר לדלת הבית, אנחנו גם לא יודעת מה קורה בממשלה, ומה התוכניות של המחבל הבא, ה' ישמור.. שלא יהיה.
אבל יש אחד. יחיד ומיוחד. שיודע הכול. ששומע הכול. שמתכנן את השנייה הבאה.. אז מה נותר לנו לעשות? לדאוג? להילחץ? לפחד? ממש לא. זה מעיד על כך שאנחנו לא יודעות את כל הכתוב לעיל. מי שדואגת חושבת שהיא מנהלת את העולם.. שהרי מה מועילה הדאגה? ומי שמפחדת לא סומכת על בורא עולם שהוא עושה לה את הכי טוב.. כמובן שאנחנו בני אדם, וייקח לנו זמן לעבוד על זה בכדי להפסיק עם רגשות שליליים ולהתחזק באמונה. אבל לפחות אנחנו לומדות, אנחנו יודעות את הכיוון...
עם כל זאת, מה נותר לנו לעשות? אנחנו נשים מעשיות, רוצות עצה. אז מה שמוטל עלינו זה להתחזק באמונה האמיתית הזו, שבורא עולם הוא עושה הכול, הוא אוהב אותנו וכל מה שהוא עושה זה לטובה. כל היום לפמפם את זה, לא מספיק פעם בשבוע. זה צריך להיות כל רגע ורגע, בכל דבר קטן שעובר עלייך ביומיום.
והדבר המעשי השני החשוב ביותר הוא – להתפלל. להתפלל לבורא עולם, שיעשה רק טוב. שיתכנן לעם ישראל עתיד טוב. שלא יהיו יותר פיגועים. שיהיה שלום, אחווה ואחדות בעם ישראל. שהמשיח יגיע ברחמים, וכל האחים שלנו יזכו לטעום את טעמה המתוק של התורה הקדושה הנותנת חיים אמיתיים שלווים ושמחים....
שבת טובה ומבורכת !

לרכישת הספר "תוכו רצוף אהבה" מאת מחברת הטור: 0548491930

מוסר עם סיפור

מאת הרב יעקב עמר שליט"א

הַמַּעֲשׂוֹת שֶׁבַּעֲלִיָּה לַתּוֹרָה

הַשַּׁבָּת אָנוּ זוֹכִים לִסַּיֵּם אֶת חֲמֵשׁ 'שֶׁמּוֹת', וְשַׁבָּת זוֹ נִקְרֵאת שַׁבָּת 'הַחֹדֶשׁ' עַל שֵׁם קְרִיאַת עִנְיְנֵי חֹדֶשׁ נִיסָן שֶׁנִּקְרָא 'רֹאשׁ חֳדָשִׁים'.
חֹדֶשׁ נִיסָן מְהוּתוֹ נִסִּים, יְדוּעַ שֶׁהַהֶבְדֵּל בֵּין רוֹבֵץ לְרִבְצָן שֶׁרוֹבֵץ זֶה חַד פַּעֲמִי רִבְצָן זֶה הַוָּה מִתְמַשֵּׁךְ. נֶס הוּא חַד פַּעֲמִי נִיסָן זֶה הַוָּה מִתְמַשֵּׁךְ, זֶה חֹדֶשׁ שֶׁהָיָה בּוֹ וְיִהְיֶה בּוֹ נִסִּים וּכְדִבְרֵי חַז"ל בְּנִיסָן נִגְאֲלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִגָּאֵל.
מַהוּתוֹ שֶׁל נֵס זֶה עֶצְמָתוֹ הַמַּפְלִיאָה שֶׁל הַבּוֹרֵא בְּתוֹךְ כָּל הַטֶּבַע.
סִפֵּר הָרַב יִצְחָק דָּוִד גְּרוֹסְמַן שְׁלִיט"א, רַבָּה שֶׁל מִגְדַּל הָעֵמֶק. שֶׁיֵּשׁ יְהוּדִי בְּשֵׁם ר' אֲשֶׁר נִיס מֵאֲמֵרִיקָה שֶׁאוֹהֵב מְאֹד לִשְׁמֹעַ אֶת הָרַב גְּרוֹסְמַן וּבְכָל פַּעַם שֶׁהָרַב גְּרוֹסְמַן בָּא לְאֲמֵרִיקָה הוּא נוֹסֵעַ לְאוֹתוֹ מָקוֹם וּמַאֲזִין לְשִׂיחוֹתָיו.
בְּאַחַת הַפְּעָמִים הִתְקִים בְּאֲמֵרִיקָה כֶּנֶס גָּדוֹל שֶׁל רַבָּנִים, שִׂיאוֹ שֶׁל הַכֶּנֶס הָיָה בְּשַׁבָּת פָּרָשַׁת 'בְּשַׁלַּח' וְהַנּוֹאָם הַמֻּרְכָּזִי הָיָה הָרַב גְּרוֹסְמַן.
כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הָרַב גְּרוֹסְמַן לַמָּלוֹן, נִגַּשׁ אֵלָיו ר' אֲשֶׁר וַיְס וְאָמַר לוֹ 'דַּע לְךָ שֶׁאֲנִי אוֹהֵב אֶת שִׂיחוֹתֶיךָ וַאֲפִלּוּ שֶׁאֲנִי לֹא עוֹזֵב אֶת הַבַּיִת הַבְּנֶסֶת שֶׁלִּי כְּבָר עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה בְּשַׁבָּת 'בְּשַׁלַּח' אֲבָל הַפַּעַם חָרַגְתִּי מִמִּנְהָגִי כְּדֵי לְקַבֵּל מִפִּיךָ תּוֹרָה וְיִרְאָה.
שְׁאַל הָרַב מָה מְיֻחָד יֵשׁ בְּשַׁבָּת 'בְּשַׁלַּח' שֶׁאַתָּה לֹא יֹצֵא מֵהַבַּיִת?
הֵשִׁיב הַיְהוּדִי, בְּשַׁבָּת זוֹ קוֹרְאִים פָּרָשַׁת הַמָּן, וֶהֱיוֹת וַאֲנִי עוֹבֵד קָשֶׁה לְפַרְנָסָתִי, וְאֶצְלִי בַּקְּהִלָּה כְּבָר כֻּלָּם יוֹדְעִים שֶׁאֲנִי קוֹנֶה אֶת הָעֲלִיָּה הַזּוֹ. אֲבָל כָּאן הַשַּׁבָּת שֶׁיֵּשׁ רַבָּנִים גְּדוֹלִים אֵין סִכּוּי שֶׁיִּזְמִנוּ לִי.
הָרַב גְּרוֹסְמַן אָמַר לְעַצְמוֹ שֶׁהוּא יִגַּשׁ לְגַבֵּי לִשְׁאוֹל אוֹתוֹ עַל עֲלִיָּה זוֹ. אַךְ דָּא עָקָא שֶׁצָּרְכֵי הָרַבִּים וְהָהַרְצָאוֹת פָּרַח דָּבָר זֶה מִזִּכְרוֹנוֹ.
לְאַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וְאָז הִכְרִיז הַגַּבַּאי: יַעֲמֹד רַבִּי אֲשֶׁר

פנינים מהפרשה

א"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה" (שמות יב, ב)

חודש ההתחדשות

בכל ראש חודש, טבועה בטבע הבריאה ובטבע האדם מסוגלות של התחדשות. כעין לידה מחדש. כמו הירח המתחדש בתחילת החודש, כך על האדם לומר לעצמו כי מה שהיה היה, וכבר עשה או עושה מיד על זה תשובה, אבל כעת מתחילה התחלה חדשה מהנקודה הראשונה, והנה הוא הולך ומתפתח וגדל, כאומרנו בברכת הלבנה על עם ישראל: "שגם הם עתידים להתחדש כמותה".
ענין זה נכון הוא לגבי כל ראש חודש, בכל חודשי השנה. אולם בחודש ניסן מסוגלות ההתחדשות - דהיינו שביד האדם לחדש עצמו בקל כמתחיל חיים טהורים ונקיים - קיים בכל יום מימי החודש!
ביאור הענין הוא, שמאחר שחודש ניסן הוא ראש החודשים, ככתוב: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה", נידון החודש כולו כראש חודש, ביחס לכל חודשי השנה. ונרמז הדבר בכתוב: "שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב". 'אביב' נוטריקון: 'אב - י"ב'. שכן חודש זה כולו הוא אביהם של י"ב החודשים, וממילא לכל יום ויום ממנו יש מעלה ומסוגלות מעין מעלת ומסוגלות ראש חודש. וזהו שכתב המהר"ל בספרו "גבורות ה'": "ויש בשנה התחלת הויה, וזהו בחודש הראשון שהוא חודש האביב, שבו יתחדשו הנבראים בכל שנה". והוא מה שאמרו חז"ל במדרש על חודש זה: "'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם' – חדשו מעשיכם!"

סגולת החודש לרפואה

משום כך, חודש ניסן הוא חודש המסוגל לרפואה, כמבואר בזוהר הקדוש שהמצה הנאכלת בפסח היא לחם של רפואה. עיין שם. ושורש כוח זה טמון בסגולת ימים גדולים אלה שטמונה בהם יכולת ההתחדשות, שהוא עיקר הרפואה להחזיר את הגוף למצבו קודם המחלה, כתחילת ביאתו לעולם כאדם חדש, ללא חולי וללא פגם.
ומאחר שפסגת חודש ניסן האלה הם ימי חג הפסח שבו נגאלו מעבדות מצרים וכמו נולדו מחדש להיות בני חורין, ומשם נתעלו להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש והוכרזו כעם חדש, עם ה' יתברך, לפיכך סגולת הרפואה נמצאת בעיקר במצה הנאכלת בימי חג הפסח, אולם קיימת היא בכל חודש ניסן. לפי שכאמור, סגולת כל ראש חודש הוא ההתחדשות, ובחודש ניסן סגולה זו קיימת בכל ימי החודש, לחזור ולהיות כתינוק שנולד.
ולא זו בלבד, אלא שהשפעת הרפואה בחודש זה משפיעה גם על החודשים שלפניו ואחריו, חודש אדר וחודש אייר. שהנה שפע הרפואה מאת ה' טמון בפסוק: "אֲנִי ה' רֹפְאֶךָ". ונרמז בשם חודש 'אדר', ראשי תיבות "אני ד' רופאך", וגם 'איר' הוא ראשי תיבות "אני יי רופאך".

הירוק שבטבע

ומעתה יובן שלא לחינם מוריקים מרחבי השדות שבעולם הטבע דווקא בחודש ניסן, הוא חודש האביב. גם התחדשות זו קשורה בסגולת רפואתו של חודש ניסן.
כי הנה, בספר "פרדס רימונים" כותב הרמ"ק כי על פי הסוד, צבע ירוק הוא הגוון המייצג את ספירת בינה, שהיא תחילת התהוות היקום. ועל כן, בכח אכילת הירקות הצבועים בצבע זה, או ההסתכלות בצבע זה, או אפילו הדימוי במחשבה של צבע זה, לסייע לגוף ולנפש להתרפא. עיין שם.
הרמ"ק הקדים בקביעתו את חוקרי הדורות האחרונים, שגילו כי אכן, הגוון הירוק הינו גוון מרגיע בעל סגולות ריפוי.
בעקבות גילוי זה, אגב, החל עולם הרפואה לשנות את צבעו. בגדי הרופאים וצבעי הקירות במרכזים רפואיים רבים, עברו מהצבע הלבן לצבע הירוק. וזהו סוד השפעתם של מרחבים ירוקים על בריאות גופו ונפשו של האדם.
מכאן נלמד כבדרך אגב את ריבוי חסדי ה' עמנו, שצבע את הטבע בגוון ירוק מבריא ומרפא, ולא בגוון אחר כגון אדום, שריבויו גורם לבעירה פנימית וללחץ. אנו חיים בעולם מבלי להיות מודעים לעומק מחשבותיו של הבורא יתברך, המסתתרות מאחורי כל פרט הנראה מקרי, כביכול.
ממילא יובן מדוע חודש ניסן אשר בשורשו הרוחני כולו התחדשות, הוא החודש בו מוריקים מרחבי הטבע במלוא תפארתם, שהרי זוהי סגולת החודש בצומח, בחי' ובכל הבריאה כולה: התחדשות!

סגולת החודש לגאולה כללית ופרטית

וזהו סוד גאולת מצרים דוקא בחודש זה. שכן יציאת ישראל מגלות לגאולה, כמוה כלידת תינוק חדש לעולם, וכניצן פרח שהיה כנוס ומסוגר ויופיו אינו ניכר, והנה הוא נפתח ופורח. ולפיכך נקרא החודש 'ניסן' מלשון 'ניצן'.

המשך בעמ' האחרון

המשך מוסר עם סיפור

וַיְס בֵּן... הָרַב גְּרוֹסְמָן הֵרִים אֶת עֵינָיו בְּתַדְהֳמָה, וְעֵינָיו נִפְגְּשׁוּ אִם ר' אָשֵׁר וַיְס שֶׁהָיָה בָּטוּחַ שֶׁהָרַב גְּרוֹסְמָן דָּאַג לְכָל הָעִנְיָן, וְהָרַב סִימָן לוֹ שֶׁהוּא לֹא קָשׁוּר לָעִנְיָן כְּלָל.

הָרַב גְּרוֹסְמָן רוֹאֶה שֶׁלְּאַחַר מוּסָף הַגַּבַּאי נִגָּשׁ לר' אָשֵׁר וַיְס מְשׁוֹחֵחַ עִמּוֹ. וּלְאַחַר מִכֵּן נֶעֱלַם אוֹתוֹ יְהוּדִי כָּלִיל וְגַם לְסְעוּדָה שְׁלִישִׁית לֹא בָּא.

הָרַב גְּרוֹסְמָן הִתְפַּלֵּא עַל הִתְנַהֲגוּת אוֹתוֹ יְהוּדִי, בְּצֵאת הַשַּׁבָּת הִתְקַשֵּׁר לְאוֹתוֹ יְהוּדִי לְהָבִין אֶת פֶּשֶׁר הַדָּבָר.

מְסַפֵּר הַיְהוּדִי שֶׁלְּאַחַר מַעֲשֶׂה נִתְבָּרֵר הַתְּמוּנָה כָּךְ שֶׁבָּאוּ יְהוּדִים לַגַּבַּאי וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁרַבִּי אָשֵׁר וַיְס נִמְצָא כָּאן בַּקָּהָל, הַגַּבַּאי הָיָה בָּטוּחַ שֶׁזֶּה הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל רַבִּי אַשֵׁר וַיְס מִירוּשָׁלַיִם דַּיָּן וּמו"צ גָּדוֹל. לָכֵן כִּבֵּד אוֹתִי בַּעֲלִיָּה זוֹ, וּלְאַחַר הַתְּפִלָּה הוּא נִגַּשׁ אֵלַי וּבִקֵּשׁ סְלִיחָה שֶׁהוּא לֹא יָדַע שֶׁאֲנִי כָּאן, אַחֲרַת הָיָה כּוֹתֵב בַּמּוֹדָעוֹת וּבְכָל זֹאת הוּא מְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי לִדְרוֹשׁ בִּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית, וַאֲנִי בִּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי, לָכֵן בָּרַחְתִּי.

סִפֵּר הָרַב גְּרוֹסְמָן תִּרְאוּ יְהוּדִי רָגִיל עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה לַעֲלוֹת לָעֲלִיָּה שֶׁל פָּרָשַׁת הַמָּן וּבִשְׁבִילוֹ לְבַטֵּל כָּזֶה דָּבָר זֶה קָשֶׁה מְאֹד, אֲבָל בִּשְׁבִיל עוֹד חִזּוּק בַּתּוֹרָה וּבְיִרְאָה הוּא מְוַתֵּר, אֲבָל הקב"ה לֹא אוֹמֵר נוֹאָשׁ, וְלֹא רַק זֶה דּוֹאֵג שֶׁשְּׁמוֹ יִהְיֶה כְּשֵׁם אֶחָד הַגְּדוֹלִים וְשֶׁהַגַּבַּאי יַחְשֹׁב שֶׁזֶּה הוּא וכו'.

המשך פנינים מהפרשה

והנה בחציו הראשון של חודש ניסן היו ישראל בבחינת ניצן כנוס וסגור, ובחציו השני החודש בבחינת פרח שכבר פרח לאחר שנגאלו. ומכל מקום החודש אינו נקרא על שם הפרח שכבר פרח, אלא על שם הניצן. ללמדנו כי אמנם בחודש זה טמונה אפשרות השגשוג והפריחה, אולם על האדם מוטלת חובת ההשתדלות להביא את הדבר לכלל מעשה - לפעול ולעשות, לשגשג ולפרוח בשביל לצאת מגלות לגאולה. וכמו שקמו ישראל ועשו מעשה, לשחוט כהוראת ה' את אלוהי מצרים, הוא השה, לעיניהם. וללא מעשה של מסירות והקרבה, לא יפרח הניצן להיות פרח.

ומאחר ובכל חג יורד לעולם שפע מעין השפע שירד באותם ימים, נמצא שמסוגלות חודש ניסן הינה גאולה. הן גאולה הכללית של עם ישראל, וכמאמר חז"ל בתלמוד: "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל", והן גאולה הפרטית של כל אדם לצאת מסבלו ומצרותיו. שבחודש זה נקל הדבר להשיגו יותר מכל חודשי השנה.

וכשם שבגלות מצרים היו שני סוגי סבל ושעבוד: שעבוד הגוף - בהיותם משועבדים למצרים בעבודת פרך, ושעבוד הנפש - בהיותם שקועים במ"ט שערי טומאה, כך גם באדם הפרטי שייכים שני סוגי סבל ושעבוד אלו: צרות היום-יום, כגון קשיי פרנסה ומגורים ובעיות רפואיות וכל כיוצא באלה, מוגדרות כשעבוד הגוף. והקושי להתגבר על היצר הרע, הוא שעבוד הנפש לכוחות הרוע.

וזו היא סגולתו של חודש זה, לצאת הן משעבוד הגוף והן משעבוד הנפש, לגאולה פרטית ולגאולה כללית של כלל ישראל

(האדם במעגל השנה מאת הגאון הרב זמיר כהן שליט"א, ניתן להשיג בהידברות שופס במס' 0732221250).

פניני הדף היומי

מאת הרה"ג ירון מרדכי זכאי שליט"א

עצם הלוז ותחית המתים

ועל מלוא תרווד רקב (נזיר דף נ:)

בסוגיתנו אנו לומדים על הדברים שהנזיר צריך ליזהר מטומאתם, (שכן אחד מהדינים שצריך הנזיר להשמר מהם הוא שלא להטמא למת) ואחד מהדברים שמונה המשנה הוא מלא תרווד רקב שהוא מלוא הכף של עפר שנוצר מריקבון המת לאחר שכלתה לחותו.

והנה בפרקי דרבי אליעזר (פרק לד) אמר רבי שמעון כל הגופות נפגעים בעפר הארץ עד שלא משתייר מגוף המת אלא כמלא תרווד רקב והוא מתערב בעפר הארץ כשאור שמתערב בעיסה, ולעתיד לבוא בזמן תחית המתים הקב"ה קורא לארץ שתיתן את כל הגופות שהופקדו התוכה, ואותו תרווא רקב שנשאר מיפה ומרבה ומעלה את כל הגוף בלא מום, ומבואר בדברי חז"ל שאותו תרווא רקב הוא עצם הלו"ז שאינו מתכלה וממנו קם האדם בתחית המתים, ובאבקת רוכל כתב שישנה עצם אחת והיא העצם התחתונה שבשדרה ונקראת תרווא רקב ואומרים עליה שהיא עצם חזקה מאד כפטיש יפוצץ סלע, וכן מבואר בספר עבודת הקודש שקיבלו חכמי האמת שהקב"ה משאיר בגוף האדם עצם שאינה כלה ונפסדת לעולם, ולמעשה המקור לכך בזוהר הקדוש שכותב שגוף המת נכנס לקבר ונרקב כולו ויוצאת ממנו זועמה רעה ולא נשאר ממנו אלא כמלוא תרווא רקב שממנו נבנה הגוף בתחית המתים, ובסידור יעב"ץ כתב שיש לעצם הזו שלושה שמות ניסכוי, לבן, בתואל (ובספר פתח הדביר בסימן ש' חקר אם עצם הזו נמצאת גם בגוף של גוי).

ובשולחן ערוך (אורח חיים סימן ש') מובא הדין שבמוצאי שבת צריך אדם לערוך שולחנו לאכול סעודת מלווה מלכה (סעודה רביעית) וכתב מרן בבית יוסף שם שמפורש בסידורים שישנו איבר באדם ושמו ניסכוי שאינו נהנה מאכילה אלא במוצאי שבת, ובשער הציון (שם סעיף קטן ז') הביא בשם האליה רבה שהאיבר הזה לא קיבל הנאה מעץ הדעת כשחטא אדם הראשון, שהרי אדם הראשון אכל מעץ הדעת בערב שבת ואיבר זה אין לו הנאה אלא מאכילה במוצאי שבת, ולכן לא נגזר עליו שיתכלה אפילו במיתת האדם וקבורתו, ואיבר זה נשאר קיים בקבר עד זמן תחית המתים.

שבת שלום

המעוניין לרכוש את הדיסק אונקי על כל מסכתות הש"ס הדף היומי וישיעורים בהלכה יצור קשר 0527630352 כמו כן לשמיעת קו הדף היומי העולמי 24 שעות ביממה 055-9302663

שמירת הלשון

מאת הרב אהוד מולאי שליט"א

"בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא י"ט, ט"ו)

לדון לכף זכות הוא חיוב גמור ונגמר הסיפור נשאלתי מיהודי יקר, שקיום התורה והמצוות אצלו הם עיקר, שהרבה פעמים יוצא לו לשמוע סיפורים ודרשות על כף זכות, ונפשו בשאלתו האם זו רק מידת חסידות.

ועניתי לו בשמחה, ש'החפץ חיים' כותב בפתיחה (עשין אות ג'), שלדון לכף זכות זוהי מצות עשה מן התורה, שהיא לנו אורה. ובבאר מים חיים' (סק"ג) כותב, שכן דעת הרמב"ם בספר המצוות (מ"ע קע"ז) שכתב: "ובכלל זה ש'יתחייב' שידון את חברו לכף זכות". ושכן דעת רבנו יונה והסמ"ג והסמ"ק. ורק אם אינו מכיר את היהודי שלפניו, אינו חייב לדון אותו לכף זכות מהתורה, אלא רק מצד מדה טובה. ואלו הם חלק מכללי המצוה:

א. אם שמע ראובן את שמעון שדיבר או עשה דבר, ודבריו ומעשיו נוטים יותר לדון אותו לכף חובה, אף על פי כן אם שמעון הוא אדם 'ירא שמים' ולא סתם עושה אחיזת עינים, צריך לדון אותו לכף זכות, וכל שכן שאסור לדבר עליו דברי גנות. (חפץ חיים כלל ג' הלכה ז') וביאר הגר"נ קרליץ זצ"ל בספר 'חוט השני' (שמירת הלשון פרק ב' סעיף א'), שאף שדבריו ומעשיו נוטים לכף חובה, מכל מקום צריך האדם לחשוב בדעתו, שאם היה יודע את כל הפרטים והשתלשלות הענינים, אזי הדברים היו מובנים.

לדוגמא, אם ראובן רואה את שמעון, מבייש את אדון מדמון, צריך ראובן לברר אולי אדון מדמון, הקדים לבייש את שמעון, ומה שנראה לעינינו, לפעמים הוא בעכרינו. ולכן לא ימהר לדון לכף חובה את חברו, וכך יקיים את מצוות בוראו (שם כלל י' באר מים חיים ס"ק ו').

ב. אם האדם הוא 'בינוני' במעשיו, ואינו מפנה לתורה ולמצוות את הגב, כלומר שבדרך כלל מעבירות הוא נזהר שלא להכשל , אך לפעמים הוא גם כושל, אם הדבר שראה או ששמע 'נוטה יותר לכף זכות' אז בודאי שאסור לצדד את דבריו או מעשיו לגנות. וזוהי חובה, ואינה רק מידה טובה.

ואם הצדדים של הזכות והחובה הם 'ספק שקול', אסור להכנס לבלבול. וצריך להטות את הספק ולהכריעו לכף זכות, ובודאי שלא לדבר עליו דברי גנות (שם כלל ג' הלכה ז'). ואפילו חזר על מעשה זה כמה פעמים, אם יש לתלות שעשה כן שלא במתכוין או שלא ידע שדבר זה אסור, או שהיא מדה טובה בעלמא היה סבור, גם כן אסור לדבר עליו דברי גנות, וצריך לדונו לכף זכות (שם כלל ד' הלכה ג'). ואף אם מעשיו 'נוטים יותר לכף חובה', נכון מאוד שיהיה הדבר אצלו כמו ספק מצד מידה טובה, ואל יכריעהו לכף חובה (שם כלל ג' הלכה ז').

נזכה תמיד להפך בזכותם, ולדרוש בטובתם של עם ישראל, ובא לציון גואל.

ניתן לשמוע היוזק קצר (כדקה וחצי) מידי יום בימו בהלכות שמירת הלשון, בטל:077-2222-069 שלוחה 3 ואחר כך הקש 1. שמעו ותהי נפשכם ! כמו כן ניתן להשיג הזמר (מיוחד) לזיכוי הרבים בשמירת הלשון בטל 052-76838216-

ניתן להזמין לשיעורי תורה / אזכרה ברחבי הארץ רבנים מכולל "יביע אומר" 03-8000770

בתרומה של 250 ש"ח אתם שותפים בהפצת העלון ב:20,000 עותקים

נר תמיד לע"נ ר' מנשה בן רחל ז"ל ולע"נ שושנה מהין בת זיוה ע"ה